

لوتكەى توركيا-رووسيا لەبارەى ئىدلب

08-03-2020

نوسەرەگان

ناوەندى لىكۆلینەوہى رووداو

كورتە : ئەو راگەيەنراوہى كە دوای لووتكەى نىوان ئەردۆغان سەرۆكى توركيا و پۆتن سەرۆكى رووسيا لە V ئازار دەرچوو، ھەندىك خالى تىدايە كە پىويستە ھەلۆستەى لەسەر بكەين. پوتن گوتى دەقى رىككەوتنەكە لەسەر پاراستنى مەدەنيەگان و كۆتايھيئانە بە ناخۆشيەگانيان، ھەرۆھەا بۆ گەياندى ھاوكارى مرۆپيە بە ئاوارەگان و بۆ ريزگرتنە لە يەكگرتوويى خاكى سووريا.

ئەندامى ئەنجومەنى راۋىزكارىيى ناۋەندى لىكۋىلەنەۋەي رووداۋا

ئەو راگەيەنراۋەي كە دۋاي لووتكەي نىۋان ئەردۇغان سەرۋكى توركىيا و پۇتن سەرۋكى روسىيا لە ۷ ئازار دەرچوو، ھەندىك خالى تىدايە كە پىۋىستە ھەلۋەستەي لەسەر بگەين. پوتن گوتى دەقى رىككەوتنەكە لەسەر پاراستنى مەدەنىيەكان و كۇتايھىنەنە بە ناخۇشەيەكانيان، ھەرۋەھا بۇ گەياندنى ھاۋكارى مەۋىيە بە ئاۋارەكان و بۇ رىزگرتنە لە بەكگرتۋوبى خاكى سوورىيا.

ئەردۇغانىش ئامازەي بەۋەدا كە پىۋىستە لە قۇناغى داھاتوۋدا حىساب بۇ رىگەي جنىف بگرتت. جەختىشى كىردەۋە لەسەر ئەۋەي كە ۋلاتەكەي پابەند دەبىت بەۋەلامدانەۋەي ھەر دەستدريژىيەك كە لەلايەن رىژىمى سوورىياۋە بگرتتە سەرى.

بەندەكانى رىكەوتنەكە

رىككەوتنى ئەمدىۋايەي نىۋان توركىيا و روسىيا پاشكۇبەيكى زىادكراۋە بۇ رىككەوتنى سوچى كە سى خالى سەرەكى لە خۇدەگرتت:

– درووستكردى رىپەۋىكى ئارام بە درىژىي ۱ كىلم لەسەرباكوورى رىگەي نىۋەۋەلەتى (M4) ، ۱ كىلم باشورى رىگاگە بە جۇرىك كە لەماۋەي ھەفتەبەكدا، ۋەزارەتى بەرگىرى ھەردوۋلا، ھەماھەنگىي بۇ ووردەكارىيەكانى بگەن.

– راگرتنى ھەموو چالاكىيە سەربازىيەكان بە درىژىي ھىلى تەماس لە ناۋچەي ئارامى ئىدلىبىدا كە لە نىۋەراسنى شەۋى پىنجشەممەۋە دەستپىدەكات.

– ئەنجامدانى دەۋرىيەي ھاۋبەشى روسى- توركى لە ۱۰ ئازارەۋە، لەسەر رىگەي ۋوشكانى (M4) لەنىۋان ناۋچەي تەرنەبەي خۇرئاۋاي سەراقب و عەين حور.

خۇپىندەۋە بۇ بەندەكانى رىكەوتنەكە

ئەم رىككەوتنە شەرىيەت دەداتە ھىلى تەماسى ئىستا و ئەمەش بەماناي ئەۋەدپت كە توركىيا تەنازولى كىردوۋە لە داۋاكانى پىشۋوتى كە داۋايدەكرد ھىزەكانى سەربە روسىيا و سوورىيا بچنەۋە ھىلەكانى پىش ھىرش و پىشلىكردنى رىككەوتنى ئەستانە، بەۋاتايەكى دىكە، رىژىمى سوورىيا تۋانىۋىيەتى زياتر لە ۱۰۰۰ كىلۋمەتر بختاۋە ژىر كىفى خۇي كە ئەمەش دەسكەۋتە بۇ سوورىيا. بەتايبەت دەسەلاتى رىژىم بەسەر شارى ستراتىژىي سەراقب درووستدەبىت كە حەلب و لازقىيە و لازقىيە دىمەشق بەيەكەۋە گرىدەدات.

حكومەتى توركىياش بۇ ناۋخۇي توركىيا دەتۋانىپت بلىت كە تۇلەي خۇپنى كىردۋەۋەۋە سەدان سەربازى لە ھىزەكانى سوورىيا كۈشتوۋە و پلانى روسى-ئىرانى-سوورى شىكستىھىناۋە لەۋەي بىخەنە كەنارىكى شەرمەزارى و قەيرانى نوپى پەنابەرانى بۇ دروستبگەن. ھەرۋەھا دەتۋانىپت بلىت پارىزگارپىشى لە كۇنترۇلى خۇي بەسەر شارى ئىدلىپ ۋەدەۋرۋەرى كىردوۋە كە كارتىكە بۇ دانوستاندەكانى داھاتوو دەربارەي چارەنوۋسى سىياسى سوورىيا.

پۇتن گوتى: ھەمىشە لەگەل ھاۋبەشە توركەكانمان رىك نىن لە ھەلسەنگاندەكان دەربارەي ئەۋەي كە لە سوورىيا روودەدات بەلام، ھەموۋجارىك لە تەنگانەكاندا بەپشتبەستىن بەۋەي لەئاستى بالادا ھاۋبەشى بەدەستھاتوۋە، تائىستا تۋانراۋە زەمىنەيەكى ھاۋبەش بدۇزىنەۋە بۇ ئەۋ پىرسانى ناكۇكىمان ھەيە لەسەريان و ئەمجارەش ھەمان شت روويدا.

بەلام ئەمەش ۋەكو رىككەوتنەكانى پىشۋوتى لەنىۋان پوتن و ئەردۇگان لە ئەيۋلى ۲۰۱۸ پىناچىت كۇتاي بەجەنگى سوورىيا بىنپت.

ئەم شەرە لىدانىكى بەھىز بوۋ لەھەۋلە سەركەۋتوۋەكانى پىشۋوى پوتن لە يارمەتىدانى ئەردۇغان بەۋ ھىۋايەي كە توركىيا ۋەكو ئەندامىكى رۇژھەلاتىي ناتۋ يارمەتى روسىيا دات لە درووستكردى ناكۇكىي لە نىۋ ھاۋپەيمانىي سەربازى بەسەركرداپەتى ۋىلايەتە بەكگرتوۋەكانى ئەمرىكا.

ھەرۋەھا مېتومېرېكى دابەشكەرىيېش لە نېو ئەورووپادا دەربارەي پەنابەران درووستكرد. ئەمەش پاش ئەوھى توركيا رېككەوتنى خۆي لەگەل يەكېتى ئەورووپا شكاند لە وەستاندى رۇيشتنى پەنابەران بۆ ئەورووپا لەريگەي خاكى توركياوھ. يۇنانېش سنوورى رۇژھەلاتى خۆي لەگەل توركيا داخست كە زۇربەي پەنابەرانى سووريا و پەنابەرانى ديكە لە وئالتانېترەوھ لەويۇھ دەچنە ناوئەوروپا و رېگەش نادات خەلك رابكات.